

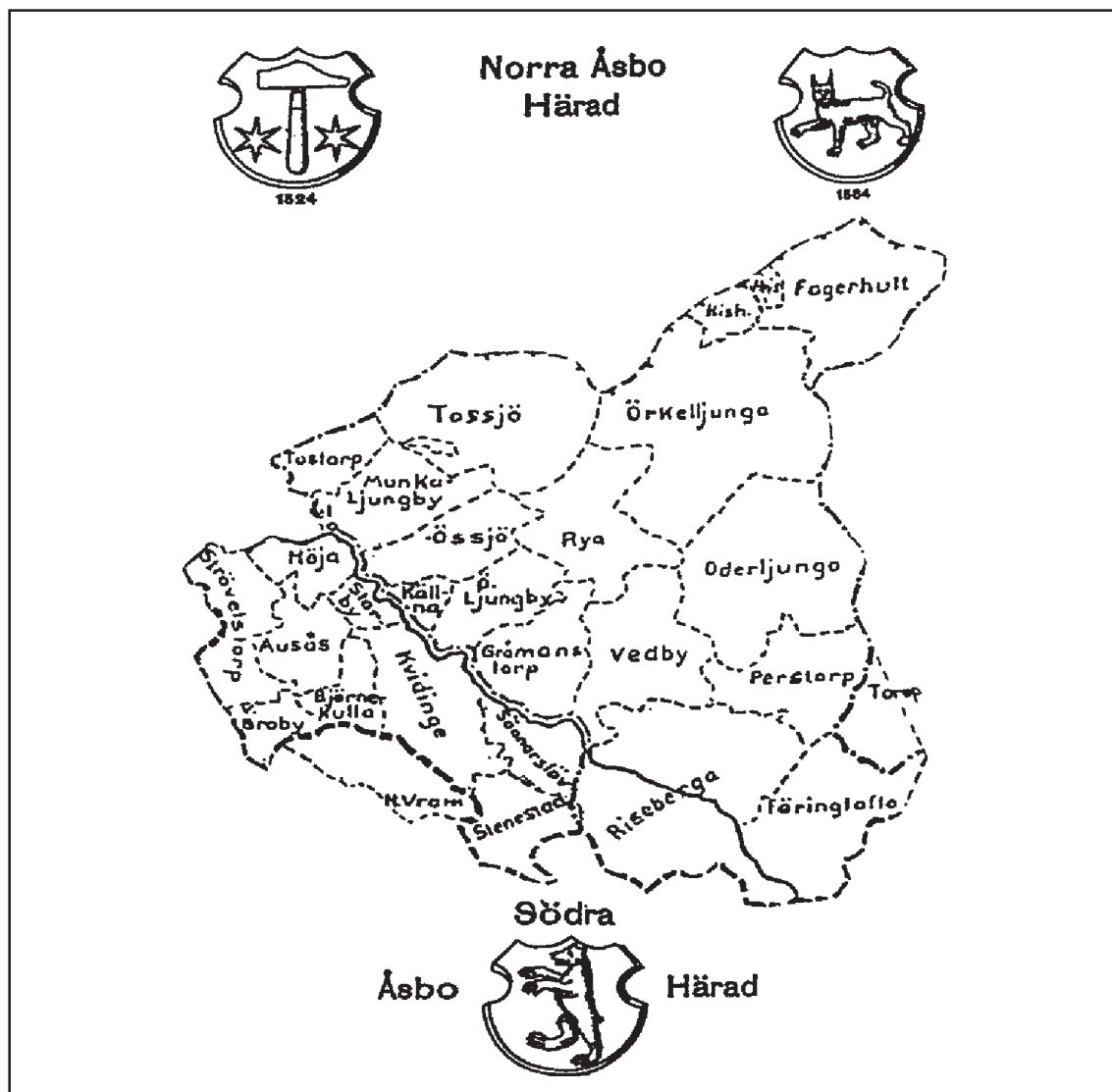
Åsbo Släktblad

Medlemstidning för Åsbo Släkt- och Folklivsforskare

årg. 17

dec 2004

nr. 2

Tema: Perstorp-Oderljunga

Åsbo Släktblad

Medlemstidning för Åsbo Släkt- och
Folklivsforskare
Årg. 17, dec 2004, nr.2

Redaktionen:

Sten Svensson, Bjersgårdsvägen 3,
264 32 Klippan tel. 0435-13091

Lena Ringbrant Ekelund, Kamrersg.17,
264 31 Klippan, tel. 0435-711060
redaktion@asbo-gen.com

Ansvarig utgivare: Barbro Andréll

Åsbo Släkt- och Folklivsforskare

Postadress: Box 191, 264 22 Klippan

Besöksadress: Studiegården 47:an,
Storgatan 47, 2:a vån,
Klippan

Postgiro: 43 57 62-0

Hemsida: www.asbo-gen.com

Medlemsavgifter 2005

Helår 100 kr

Familjemedlem 40 kr

Juniormedlem 40 kr

FÖRENINGSLOKAL

Studiegården 47:an,
Storgatan 47, 2:a vån, Klippan

ÖPPET HUS, se programsidan.

Kontaktperson: Lars-Eric Jönsson

I lokalen förvaras föreningens **ARKIV**
bestående av:

- Antavlor, bouppteckningar, släktutredningar m.m.
- Medlemstidningar från föreningar
- Böcker för släkt- och folklivsforskare.
- Register över bouppteckningar som tillhört Klippans Tingsrätt.
- Material till försäljning, som t.ex. antavlor, ansedlar, böcker och kompendier.
- Tillgång till mikrokort, kort- och rullfilmsläsare.

Här hålls även kurser i släkt- och lokalhistorisk forskning.

Kontaktperson: Barbro Andréll

©Åsbo Släkt- och Folklivsforskare och författarna som även ansvarar för faktauppgifterna i sina artiklar.

INNEHÅLL

Släktforskarvänner <i>Av Barbro Andréll</i>	3
Presentation av Birgit Nilsson, v ordf.....	3
Perstorp-Oderljunga presentation.....	4
Oderljunga kyrka 150 år <i>Av Birgit Nilsson</i>	5
Artur Lundkvists Hagstad <i>Av Sten Svensson</i>	8
“Släktproblemlösning” <i>Av Guno Haskå</i>	9
Oderljunga mölla <i>Av Sten Svensson</i>	12
Haisla-pågen <i>Av Lena Ringbrant Ekelund</i>	13
Den andra Tysklandsresan <i>Av Anita Steiner</i>	14
Altarstenen <i>Av Lena Ringbrant Ekelund</i>	15
Den sista snapphanen <i>Av Lena Ringbrant Ekelund</i> ..	15
Kyrkhult <i>Av Sten Svensson</i>	16
Årets vårutfärd - Åby museum <i>Av Sten Svensson</i>	17
Släktforskarlag <i>Av Lena Ringbrant Ekelund</i>	17
Släkten Kierrulff <i>Av Ethel Pettersson</i>	17
Laminering <i>Av Lena Ringbrant Ekelund</i>	18
Nyheter i arkivet <i>Av Stina Nilsson</i>	18
Sockenfaddrar.....	18
Hemsidan-Projektet Svenska kyrkor <i>Webmästarna</i> ..	19
Vårens program.....	20

Styrelsen 2004

Ordförande

Barbro Andréll, Fredsgatan 8, 264 32 Klippan, tel.0435-147 34

v Ordförande

Birgit Nilsson, Snapphanevägen 1, 284 92 Perstorp, tel.0435-320 79

Sekreterare

Bodil Svensson, Granstigen 6, 264 35 Klippan, tel.0435-15777

Kassör

Hjördis Nilsson, Ankarlov 6812,264 93 Klippan, tel.0435-230 46

Arkiv

Stina Nilsson, Ö Solgatan 4c, 264 34 Klippan, tel.0435-71 11 14

Lars-Eric Jönsson, Ringgatan 13, 264 32 Klippan, tel.0435-103 81

Dataansvarig

Alan Sejrbo-Petersen, Knutstorp 3444, 260 60 Kvidinge, tel.0435-12615

Webmästarna

Fredric Nilsson & Alan Sejrbo-Petersen, webmaster@asbo-gen.com

Vår förening är medlemsförening i Sveriges Släktforskarförbund och samarbetar med Studieförbundet Vuxenskolan Klippan/Perstorp.

•••••
• **Nästa tidning**
• kommer ut i juni 2005. Vi
• tar tacksamt emot bidrag.
• Sista dag att lämna manus
• är den 15 april.
•••••

Släktforskarvänner

På ett av höstens "Öppet Hus" fick vi besök av Bonnie, en amerikansk dam från trakten av Chicago. Bonnie var i Sverige för att hälsa på goda vänner, men också för att försöka hitta sina svenska rötter.

Inte helt oväntat var dock förväntningarna större än medförd information om släkten i "gamla landet". Ett foto av ett hus, med kunskap om namnet på en person som vid någon tidpunkt bott i huset, samt kallelse till en bouppteckning i början 1900-talet plockades fram ur handväskan.

Med denna något vaga utgångspunkt skred jag till verket. Jag började söka personen som bott i huset på fotot bland 1890 års befolkning. Inget napp. Läste så igenom kallelsen till bouppteckningen, personen som avlidit var manne en ledtråd. Tillbaka till 1890 års befolkning.

Innan jag hann börja mitt sökande hörde jag Bonnie nämna en person som skrivit ett brev till släkten i Amerika för många år sedan, namnet på personen verkade bekant.

Efter att ha rådgjort med de på "Öppet Hus" som har mer kännedom om släkterna i Klippan än jag, var det bara att ta fram telefonkatalogen och låta Bonnies svenska väninna ringa upp på vinst och förlust.

15 minuter senare sitter Bonnie vid kaffebordet i vår lokal och samtalar med en man som visar sig vara hennes nästkusin. Gissa om mötet var glädjefyllt.

Tiden flög som vanligt iväg och det var alltför snart oundvikligt för Bonnie och hennes nyfunna svenska släkting att skiljas åt.

Känslan av att ha varit en liten länk mellan släkten i Amerika och Sverige sitter i länge.....

Med denna lilla historia från vår förenings "Öppet Hus"-vardag vill jag önska Er Alla en riktigt GOD JUL och ett GOTT NYTT forskarår.

Barbro Andréll

Birgit Nilsson, vice ordförande & specialist på Oderljunga - Perstorp

När vi fotograferade styrelsen till förra numret, kom inte Birgit med på bild. Därför står hon nu i egen majestät. Det passar ju även mycket bra i detta nummer av tidningen eftersom vi har Oderljunga - Perstorp som tema. Vi har fått många idéer av Birgit som har en enorm kunskap och massor av tidningsurklipp m.m. i sitt hem i Oderljunga.

Perstorp - Oderljunga

Perstorp i Kristianstads län, N Åsbo härad, Socken kring Helsingborg - Hesselholms jernväg, som här har stationen Perstorp hvilken äfven är post- och telegrafstation. 4,9 mil n.o. om Helsingborg och 2.3 v. om Hesselholm.

Stationen är lagd i socknens mellersta del nära kyrkoby och vid Henriks-torpsjön, hvilken liksom några andra småsjöar afrinner till Rönneån.

0,464 qv-mil, hvaraf land 0,450 eller 10.410 tnld, 14 ^ mtl, 939 inv., 329.400 kr. fastighetsvärde. Backig, mager trakt med skog och mycket mosse: kring Gustafsborg, den enda större egendomen, står bokskog. I Perstorps by finnes sparbank samt ett bränneri. Gästgifvaregården Blekemåsa ligger i s.v. delen. Socknen är annex till Oderljunga.

Utdrag ur CM Rosenberg ca 1885

Perstorps kyrka år 1898

Oderljunga kyrka år 2004

Oderljunga. Socken i N Åsbo härad, Kristianstads län, närmast n. om Perstorp och Hyllstofta jernvägsstationer. 0,952 qv.-mil, hvaraf land 0,942 eller 21.805 tnld, 21 ¹¹/₂₄ mtl. 1.995 inv., 458,600 kr. fastighetsvärde. Mycket mager bygd, till större delen fylld af mossar och kärr, hvarjemte ej obetydliga områden upptagas av ljungbackar, ehuru äfven mycken löf- och barrskog förekommer. Endast några smärre sågar finnas här. Oderljunga by med sparbank ligger i s. delen, gästgifvaregården Ulfs i norra socknen, i hvilken finnes ett missionshus, bildar med annexet Perstorp ett regalt pastorat af 3 kl. i Lunds stift. Postadressen är Perstorp.

Utdrag ur CM Rosenberg ca 1885

ODERLJUNGA KYRKA FIRAR 150-ÅRS JUBILEUM

av Birgit Nilsson

I september månad är det 150 år sedan Oderljunga kyrka invigdes.

Den nybyggda kyrkan var en av provinsens vackraste enligt prostens visitationsprotokoll från 1858, men innan man hade nått så långt att nya kyrkan stod färdig hade många svåra problem uppkommit.

Medeltida kyrka

Oderljungas gamla kyrka liknade Perstorps kyrka. Den var byggd på 1100-talet, förmodligen av munkar från Herrevadskloster. Kyrkan hade ett 37 alnar långt långskepp, med lägre och smalare kor, samt halvrund absid i gråsten. Taket var av spån och bly och saknade torn. Utanför i nordost fanns en klockstapel av trä.

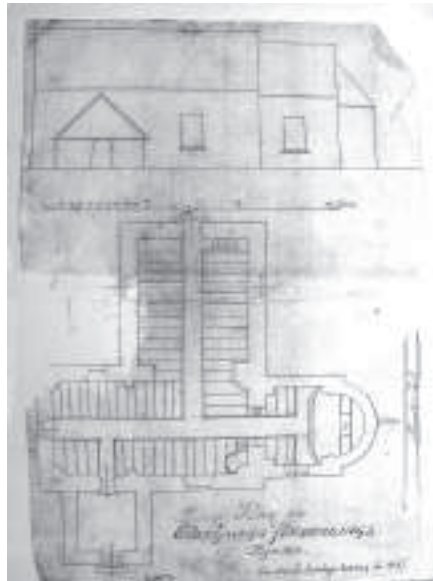
Befolkningen ökade, och 1799 gjordes en utbyggnad i norr, den s.k. Nybyggnaden. I söder låg vapenhuset.

En gammal kyrka

Under början av 1840-talet började man diskutera vad man skulle göra med den gamla medeltidskyrkan. Dels var den i dåligt skick trots flera restaurering av både klockstapel och sakristia och dels var den inte tillräckligt rymlig och ljus.

Man började planera ett helt nytt klocktorn då det inte gick att restaurera den gamla klockstapeln. Koret behövde också förnyas. Ritningar till en tillbyggnad presenterades 1841 av byggmästaren **Ahlberg** från Ängelholm.

Kyrkbyggaren professor **Brunius** i Lund förordade att den gamla kyrkan borde bibehållas med en tillbyggnad av sakristia och torn. Dessutom föreslog länsstyrelsen att man skulle inrätta sockenmagasin för förvaring av spannmål. Oderljunga saknade maga-

Ritning över den gamla kyrka

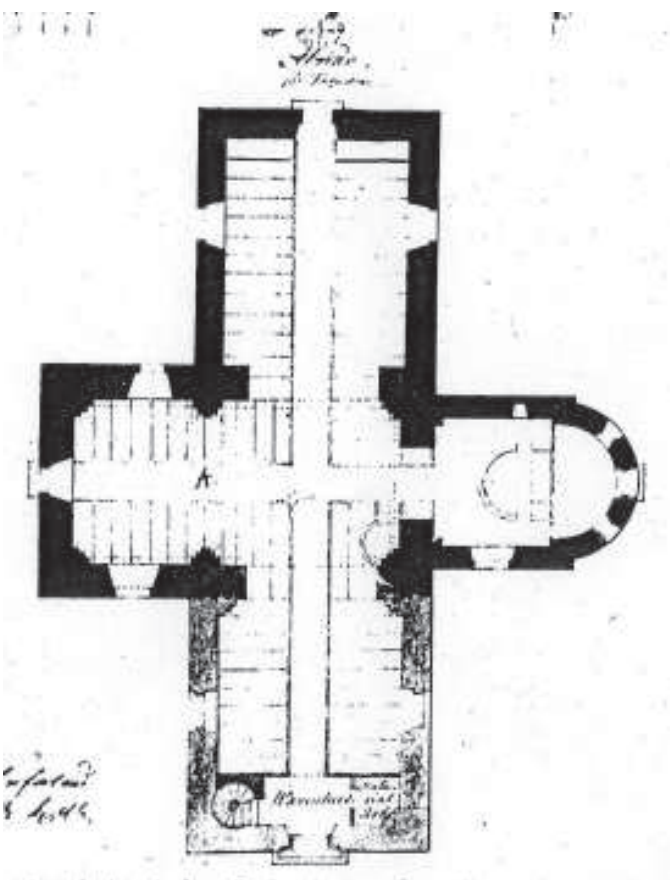
sin eller sockenstuga och kyrkans väggar ansågs för svaga att bära ett spannmålslager, med tanke på att man 1808 fick förstärka västra gaveln med ett järnband då den hotade falla ner.

Tanken var att tornet skulle användas till spannmålsmagasin.

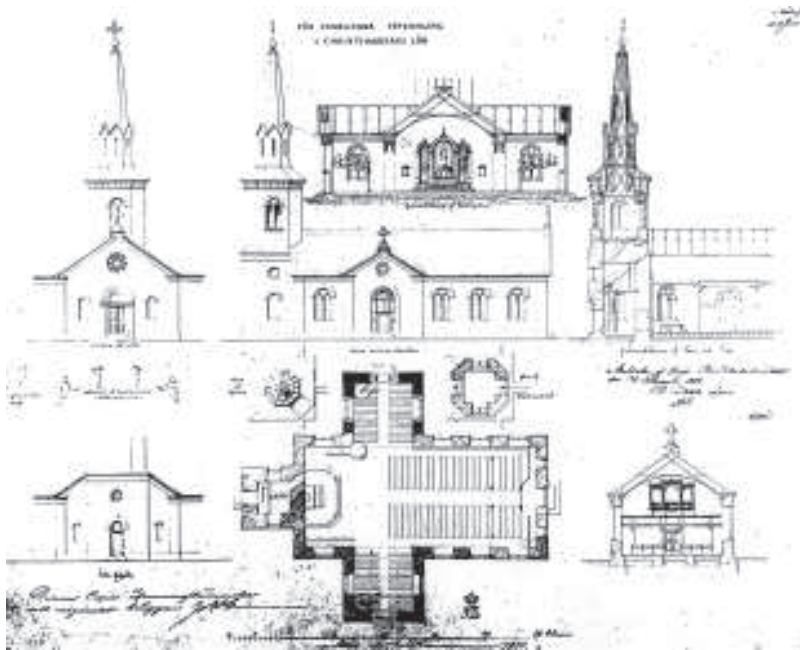
Mot tillbyggnadsplanerna av gamla kyrkan ställdes ett nytt förslag, att helt enkelt bygga en ny kyrka. Kyrkoherde **Hjertstedt** ansåg att man skulle behålla den gamla kyrkan och bara göra en tillbyggnad, medan kvartersmästaren **Wickström** ville bygga en ny kyrka. Sockenstämman delades i två falanger. Många berättelser finns om hur man kivades helt öppet, inte minst kyrkoherden och kvartersmästaren. Hjertstedt drog till och med Wickström inför domstol och där förbjöds Wickström att kalla sin hund, som var socknens mest utskällda för Hjertstedt.

Kyrkoherde Hjertstedt avlider och prästgården brinner ner

Innan nya ritningar och handlingar var framtagna dog kyrkoherden. Om man läser i dödboken för Oderljunga för-

Ritningen över förslaget till utbyggnad av gamla kyrkan

Ritning av nya kyrkan

samling 1845 där kyrkoherde Hjertstedt med noggrann, lättläst handstil skrivit in de personer som har dött, ser det ut som om han bara lagt ner gåspennan. Nästa notis handlar nämligen om honom själv, att han avlidit den 14 juni. Därmed hade falangen för gamla kyrkans bevarande mist sin ledare och kämpe och förslaget att en ny kyrka skulle byggas gick igenom.

Kyrkoherde Hjertstedt betydde mycket för församlingen. Han reformerade bland annat det dialektala uttal av särskilt byarnas namn som lätt kunde feltolkas av personer från andra delar av landet.

Natten mellan den 14 och 15/1 1846 ödeläggs prästgården genom eldsvåda, knappt ett år efter Hjertstedts död. Hela församlingens arkiv förvarades i prästgården. En del räddades men mycket av kyrkoarkivet gick förlorat och där förstördes ritningen över kyrkans tillbyggnad.

En ny kyrkan ska byggas

Nils-Petter Monikander tillträder 1847 som ny kyrkoherde. Sockenstämman beslöt att en ny kyrka skall byggas. I juni månad 1852 presenterades nya ritningar och kostnadsförslag vid sockenstämman som antog dessa. En byggnadsstyrelse bildades med kvartersmästare Wickström som ordförande.

Bönderna fick utföra dagsverken och köra transporter. Detta skulle övervakas och noggrant antecknas. Byggnadsstyrelsen erbjöd Wickström 15 shilling om dagen i arvode för att uppräta och bokföra räkenskaperna samt i övrigt ta ansvar för det nu påbörjade kyrkbygget. Fanjunkare Wickström tyckte inte att det var skäligt arvode sockenstämman hade beslutat om, utan att den blygsamma summan var en förolämpning. Varmed han avgick och en ny ordförande utsågs. Ny ordförande blev åbo **Bengt Persson** och med kyrkvärden **Sven Olsson** som vice ordförande, bägge från Oderljunga. Sockenstämman beslöt att höja arvodet till 24 shilling banko om dagen för den nye ordföranden.

Det var ett betungande arbete att vara ordförande och vice ordförande i byggnadsstyrelsen. Året därpå 1853 inkom Bengt Persson och Sven Olsson med skriftliga avsägelser. Till ny ordförande utsågs åbo **Brodde Persson**, Oderljunga och till ny vice ordförande åbo **Tufve Jönsson**, Hägnaden.

Arkitekt J A Haverman ritade den nya kyrkan

Johan Adolf Haverman föddes den 28 mars 1812 i Karlskrona, Blekinge. Han var ogift. Han utbildade sig bland

annat vid Kungl. Akademien i Stockholm där han också blev lärare 1837. Han kom att arbeta som lärare i fyrtio år. Parallellt med sin lärartjänst var han mellan åren 1848 och 1879 anställd som 1:e arkitekt på ÖIA, Överintendentsämbetet. Han tilldelades under sin gärning titlar, stipendier, belöningar och medaljer.

Haverman ritade 28 kyrkor, utom Oderljunga kyrka också N Åkarps, Stibys, Gudmundtorps och Torekovs kyrkor. Han ritade också profanarkitektur samt kyrkoinredningar. Förutom arkitekt var han även akvarellist och tecknare. Han är representerad med handteckning i Nationalmuseum samt konstakademins samlingar.

Haverman hade två yngre bröder, **Alfred Ludwig** (1821-1908) och **Gustav Emil** (1825-1891), vilka båda var arkitekter till yrket. Hans föräldrar var instrumentdirektören **Adolph Fredric Haverman** och **Fredrique Blom**. Modern var syster till den då välkände arkitekten **Fredric Blom** vilken Haverman bedrev privata studier för. Haverman var verksam fram till 1883 och avled den 31/5 1885 efter en långvarig sjukdom.

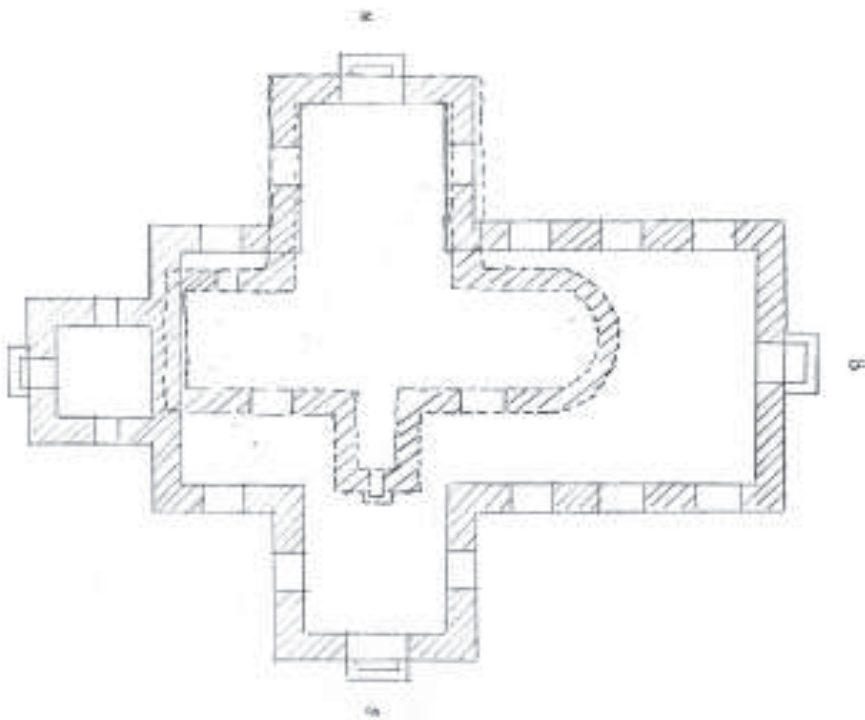
Den nya kyrkan

Den nya kyrkan uppfördes 1852 – 1854 på den plats där den gamla kyrkan låg. Man byggde nya kyrkan runt om den gamla med undantag av norra korsarmen som ingår i nuvarande anläggningen. Norra korsarmen tillbyggdes gamla kyrkan 1799.

Sten togs från den gamla kyrkan men den räckte inte till. Så annan sten fick transporteras dit. Man använde då ett slags premieringssystem. Den som kunde transportera fram en vacker hörnsten, fick tillgodoräknat sig ett extra dagsverke.

En del av den gamla kyrkans brädverk såldes på auktion. Där fanns takmålningar med motiv från dödriket vilket lär ha hamnat på en ladugårdsvägg i Vedby.

Den nya kyrkan har latinsk korsform, rakt avslutat långhus med kor i väster, samt torn med sakristian

Den nya kyrkan byggdes runt den gamla kyrkan

i bottenvåningen, likaså i väster. Huvudingången finns i öster och ingångar även i korsarmarna och i tornet.

Kyrkan är uppförd i vitputsad gråsten. Det gamla papptaket ersattes 1925 med tegel. Tornet, lanternin och spira har ett tak av kopparplåt.

Den nya kyrkoherden Monikander fick inte uppleva den nya kyrkan utan dog under uppbyggnaden. Utan det blev kyrkoherde **Håkansson** som fick bli den förste som höll gudstjänst i den nya kyrkan.

Nya och gamla inventarier

I dag finns inventarier som är gamla och nya i kyrkan. Från gamla kyrkan överfördes kyrkklockan, altarskåp, predikstol och dopfunten.

Kyrkklockan saknar inskription, men det finns en otydlig bild av Sankt Petrus, och är förmodligen gjuten någon gång under 1400-talet. Altaruppsatsen sägs vara från 1640-talet och har varit undanställd en tid på orgelläktare, men ställdes fram i samband med att norra korsarmen byggdes om och dopfunten placerades där. Idag står dopfunten bredvid

predikstolen och ett altare har uppförts i norra korsarmen.

Kyrkans predikstol är ett vackert arbete med statyetter av Jesus och de fyra evangelisterna. Predikstolen renoverades 1741 av skulptören **Nicklas Ekenkrantz** från Kristianstad. Dopfunten är från 1200-talet med en rund ornerad cuppa och fyrsidig fot. Kyrkan har också i sina samlingar två värjor. Vid en undersökning 1950 konstaterades att den ena är en dansk ryttarevärja från 1710, den andra är en värja som kan ha tillhört någon av de i församlingen bosatta länsmännen.

I dag står gamla fattigbössan i vapenhuset. Den stod tidigare placerad utanför kyrkogårdsmuren, men flyttades 1992 in i kyrkan. Där finns också en kalkstensgravvård från 1700-talet rest mot väggen. Gravstenen var ursprungligen placerad i golvet i den gamla kyrkan. När den nuvarande kyrkan byggdes placerades gravvården vid kyrkan norra sida och 1991 flyttades stenen in i vapenhuset.

Inne i kyrkan möts man av Kaj Siesjös al freskomålning. Målningen tillkom 1955 i samband med en större renovering. Med korset i bakgrunden

står Kristus mitt i Oderljungabygden - välkomnande och inbjudande. Han står vid Bälingsjön. Till vänster ser man altarstenen, som erinrar om den stenhäll i skogen ett par kilometer söder om kyrkan där ett nattvardsbord dukades för snapphanarna på 1600-talet. Runt Kristus stannar människorna upp i sin vardag för att lyssna till hans inbjudan. Målningen framställer också livets kretslopp från liv till död. Vårens träd och blommor, fåglarna flyger, frukten mognar och liemannen fullgör sitt värv.

Sidkapellet i kyrkans norra skepp fungerade tidigare som dopkapell, men tjänstgör sedan 1989 som gudstjänstkapell. Vid renovering 1955 flyttades det gamla altaret till sidkapellet. Altartavlan är från 1643 och fungerade som altaruppsats också i den gamla kyrkan. På sockeln läses 1643 och en latinsk inskription. Även prästens och kyrkvärdarnas namn står nämnda. Motivet på altartavlan är nattvarens instiftande och överst en framställning av korsfästelsen.

Kororgeln är den gamla orgeln som fanns på huvudläktare fram till 1952. Den byggdes 1890 i Hjärnarp. Orgeln magasinades och ställdes undan i det södra sidskeppet. Orgeln renoverades igen och togs i bruk och används nu vid gudstjänster i sidkapellet. Kyrkans stora orgel, placerad på huvudläktaren, byggdes 1952 av **Olof Grönlund**, Gammelstad.

Mycket har förändrats på dessa 150 år. Från att ha varit en egen församling med Perstorp som annexförsamling är Oderljunga införlivat i Perstorps församling sedan 1970-talet. Det enda som består är kyrkobyggnaden i sin majestätiska form som minner om fornstora dar.

Källor: Minneskrift, Oderljunga, bygden och sparbanken av John Sundberg.

Johan Adolf Haverman, arkitekt av Kenneth Nebrin. Uppsatts Stockholms universitet 1994.

Oderljunga kyrka, folder som finns utlagd i kyrkan

Artur Lundkvists Hagstad

Hagstad, Artur Lundkvists födelsehem

Foto: Lena RE

Nils Artur Lundkvist föddes den 3/6 1906 i Hagstad, Oderljunga. Föräldrarna var hemmansägare **Nils Bengtsson Lundkvist**, född 27/5 1866 i Varshult, Oderljunga och sömmerskan **Charlotta Svensdotter**, född 2/10 1865 i Varshult, Oderljunga.

Gården hade fadern och farbrodern **Anton Malmström** köpt 1890. Något år efter Arturs födelse sålde fadern sin del till brodern, men familjen bodde kvar ytterligare en tid i Hagstad innan de flyttar till Toarp, en by som gränsar till Hagstad i söder.

Fadern Nils Lundkvist var en enkel man. Han var son till en ensamstående torparpiga med sex barn där Nils var yngst. Det har berättats att Nils mor, **Sissela Kristiansdotter** (f 1821 i Oderljunga) var en arbetsam människa som drog försorg om sina barn och kunde sätta överhögheten på plats. Nils fader var okänd.

Modern Charlotta Svensdotter var dotter till **Sven Eskilsson** (f 1825 Oderljunga) och **Sissela Svensdotter** (f 1828 Oderljunga). Hon var djupt religiös. Hennes fromhet och gudsfuktan födde ett andligt motstånd hos Artur. Charlotta hade en dotter **Signe Ragnhild** (f 1897) innan hon gifte sig med Nils och tillsammans fick de **Gerda Hildegard** (f 1900) och **Linnea** (f 1903) (dog ung) och så Nils Artur 1906.

Artur blev tidigt intresserad av böcker och han lyckades ibland köpa billiga böcker på auktioner. Han lånade på skolbiblioteket och redan vid 12 års ålder visste han att han ville bli författare. Detta uppskattades inte av fadern som ansåg att endast genom arbete med händerna kan man uppnå det goda i livet.

Vid 18 års ålder flyttar Artur till Tyringe och två år senare till Stockholm. Några år senare debuterade Artur med diktsamlingen *Glöd*.

Det var början till hans stora författareproduktion. Det blev ca åttio böcker. I flera böcker skrev han om Oderljungabygden bl.a. *Befolkad ensamhet*, *Vidingevalsen*, där han nagelfar bygden och verkligen får

känslorna att svalla bland befolkningen.

Artur Lundkvist gifte sig med författaren **Maria Wine** (1912-2003) år 1936, och de fick ett 55-årigt liv tillsammans. Artur och Maria var ofta ute på långa resor, vilket resulterade i många reseskildringar. Författarparet hade oturen att befinna sig i Agadir, Marocko, när den kraftiga jordbävningen inträffade 1960, då 12-15 000 personer miste livet. Denna händelse resulterade i verket *”Agadir”*, 1961 *”Ett hyllningsepos till Agadirs offer.”* 1968 blev han invald i Svenska Akademien.

Artur Lundkvist dör den 11 december 1991 i Stockholm.

Huset i Hagstad där Artur föddes, köptes av Perstorps Kommun 1991, för att drivas som stipendiegård. Kort därefter bildades *Artur Lundkvist och Maria Wines Stiftelse*.

Stiftelsens uppgift är att ge författare och konstnärer möjlighet att bo gratis under viss tid, mot att de ställer upp och visar gården för besökare. Gården är inredd med författarparets bohag från deras hem i Solna-Stockholm. I den ena stallbyggnaden finns även en minnesutställning över de båda författarna.

Sten

Källa: *Birgit Nilssons tidningsurklippspärm*.

Minnesutställning Foto: Lena RE

Lösningen på ett 30-årigt släktforskarproblem

Johanna Christina Johansdotter i Ybbarp, Perstorp

Av Guno Haskå

Jag vill med nedanstående exempel, hämtat från mina egen forskning efter mina egna anfäder i Perstorp, visa hur man efter en lång tid och med mycket arbete kan lösa ett mycket svårt, men inte ovanligt släktforskarproblem.

Normalt är det lätt att hitta föräldrarna till en person som är född i slutet av 1700-talet – åtminstone om kyrkoböckerna är bevarade. Är böckerna brända eller om anteckningarna är oläsliga eller på andra sätt inte ger några användbara upplysningar måste man gå via andra handlingar t.ex. bouppteckningar eller mantalslängder. Som ”sista” utväg kan man gå igenom protokollen från häradsrätten men detta är oerhört arbetskrävande om man inte vet exakt vad man söker. Särskilt svårt är det om den sökta personen är född långt ifrån den plats där den senare bodde och bildade familj.

Tyvärr är det många släktforskare, särskilt de oerfarna, som lägger ner ett stort arbete på att gå igenom många födelseböcker i sin strävan att hitta föräldrarna till en ana. Om det inte finns klara indikationer på att personen är född i en viss socken och om man inte hittar den inom rimlig tid bör man ändra strategi. Leta istället efter personens syskon och deras föräldrar. De är ju alltid, åtminstone den ena, även förälder till den eftersökta anan. Döttrarna flyttade oftast från föräldrahemmet medan åtminstone en av bröderna vanligen tog hand om föräldragården. Det brukar därför vara bäst att börja med en eller flera av bröderna.

Hur hittar man då en persons syskon utan att känna till föräldrarna? Det finns flera sätt varav den att gå via gudmödrar och faddrar är den enklaste. Det var nästan alltid så att det fanns nära släktingar med vid barndopen. Särskilt gällde detta vid de äldsta barnens födelse. Gudföräldrarna var viktiga för barnet. Dessa hade ett visst ansvar för barnet om föräldrarna skulle avlida innan det kunde försörja sig själv. Om det senare skulle bli aktuellt att tillsätta en förmyndare valdes ofta mannen till den som burit barnet till dopet.

I vissa sammanhang kan man anta att det inte säkert fanns några släktingar med vid ett barndop. Det gäller t.ex. då

slakten bodde så långt ifrån att de inte kunde komma till dopet och vid nöddop då man måste ta personer som fanns nära tillhands.

De personer som man genom namnet eller på annat sätt misstänker vara syskon till den eftersökta anan letas upp i en födelselängd. Ofta löser detta direkt problemet eftersom man då också lätt kan hitta den eftersökta födelsenotis. Om inte detta räcker får man fortsätta med att kartlägga vilka som var närvarande vid de barndop som hölls i de misstänkta syskonens familjer. Dessutom kan man också behöva gå igenom andra barndop i socknen under några år för den aktuella tiden. Då får man också en god överblick över den sociala miljö i vilket familjerna levde.

Om inte arbetet med gudmödrar och faddrar blir framgångsrikt fortsätter man med bouppteckningar för de förmodade släktingarna. Finns det register över häradets bouppteckningar bör man först gå igenom dessa för att se om man kan hitta några anknytningar via namn eller platser till personer man misstänker tillhöra slakten. Tänk på att läsa alla de bouppteckningar där det finns den minsta anknytning till de eftersökta personerna. Ofta kan man hitta mycket viktiga upplysningar i bouppteckningar som man inte alls tror har med ärendet att göra, t. ex. för grannarna i byn. Särskilt viktigt är att gå vidare med barnens förmyndare. Till bouppteckningen efter en vuxen person som inte efterlämnar några bröstarvingar finns alltid en redogörelse för de arvsberättigade sidoarvingarna. Om den avlidne hade flera syskon som dessutom hade dött tidigare kan en sådan utredning klarlägga släktskapen med många personer i flera generationer. För att detta skall vara effektivt bör man innan man börjar med bouppteckningarna ha gjort en översikt över det ”sociala nätverket”.

Om det inte av bouppteckningarna framgår släktskapen mellan de efterlämnade barnen och deras förmyndare kan man gå in i häradsrättens protokoll över tillsatta förmyndare där sådana anteckningar kan finnas.

I häradsrättens protokoll finns ju också redovisat mängder av stora och

små mål. Det i detta hänseendet viktigaste är om det förekom några arvstvister, t.ex. vid försäljning av gården. Även i andra sammanhang, t.ex. vid stölder, kan man hitta notiser om släktskap som kan lösa ett svårt problem. Eftersom sådana noteringar kan förekomma i mål som behandlas många år efter att de inblandade personerna avlidit, är det svårt att veta var man skall leta.

Om man följer ovanstående råd och dessutom gör *ordentliga noteringar och källhänvisningar*, kan man ofta reda ut ett till synes hopplöst problem. Dessutom får man en god inblick i hur livet gestaltades för förfäderna. Detta är, enligt min mening, oftast betydligt mera intressant än att utvidga sin antavla med ytterligare en ana.

I nedanstående exempel har jag, med de ovan redovisade metoderna, löst ett problem som jag arbetade med i början av 1970-talet.

Johanna Christina Johansdotter var gift med **Christen Andersson** i Ybbarp (född 1781-03 död 1849-04-14). Hon uppges i husförhörlängderna (Perstorp A I:a 1-4) vara född 1788 i Villands härad. I husförhörlängden för 1861-1869, vilken är den sista där Johanna Christina är upptagen anges 1788-06-05 som hennes födelsedatum. När hon avlider 1867-05-01 i Perstorp uppges hon vara 76 år 10 månader 25 dagar, vilket exakt stämmer med det uppgivna födelsedatumet.

Någon bouppteckning för makarna kunde jag inte hitta i N Åsbo härad.

Jag gick igenom alla födelseböckerna för den aktuella tiden i Villands härad utan att hitta Johanna Christina Johansdotter. Jag vet att andra släktforskare gjort liknande försök.

Johanna Christina och Christen fick 10 barn. Jag gick igenom gudmödrar och faddrar för samtliga dop och försökte spåra eventuella släktskap till Johanna Christina. Om jag uteslöt de som säkert tillhörde Christen Anderssons släkt återstod ett 20-tal personer varav artileristen **Måns Schamberg** var en. Eftersom han endast var med vid den äldsta sonen **Johannes** dop 1807 såg jag inte honom som ett hett tips. I stället

inriktade jag mig på ett par som förekom vid nästan samtliga dop – husaren **Troed Ryberg** och hans hustru **Bengta Svensdotter** i Lillaryd. Men hur jag än försökte spåra något släktskap mellan dessa och Johanna Christina så lyckades jag inte. Därför drog jag slutsatsen att de endast var vänner till familjen och att Johanna Christina inte hade några släktingar med vid barndopen, vilket ju inte var särskilt långsökt eftersom hon kom från Villands härad. Därmed avbröt jag mitt aktiva letande efter Johanna Christina även om jag alltid haft henne i tankarna som den ana jag lyckats ”sämst” med.

I samband med att jag under senare år arbetat mycket med befolkningen i Perstorp och Oderljunga under 1800-talets första hälft har jag bl.a. gjort en noggrann undersökning av alla knektar som vistats i socken under denna tid. Bland dessa fanns en **Hans Schångborg** som var artillerist och som förekommer i handlingarna i början av 1810-talet. Hans efternamn stavades på många olika sätt, t.ex. **Schaumborg**, **Schamberg**, **Schångberg**, **Siunberg**, **Sjånberg**, **Skånborg**. Hans förnamn kunde också förväxlas med Måns vilket jag gjort i ovan nämde födelsenotis. Detta gör att det är lätt att blanda ihop Hans Schaumborg med husaren **Måns Stångberg** i Björstorp som levde samtidigt.

Artillerikonstapeln **Schjångberg** vid Wendes artilleri bodde på Köppinge torp åtminstone under tiden 1810-1813 tillsammans med hustrun **Bengta Eliasdatter**. Han hade tillsammans med husarerna **Skog** och **Jonn** samt förstärkningskarlen **Tuve Nilsson** avlidit i Napoleonkriget. Schjångbergs hustru och barn ansågs vara av särskilt stor behov av hjälp varför de fick mer än övriga familjer då sockenstämman delade ut särskilda understöd. (Oderljunga K:1 sid 52)

Eftersom Schångborg hade dött i utlandet finns han inte upptagen i församlingens dödbok men hans bouppteckning hittades via bouppteckningsregistret för N Åsbo härad. (N Åsbo F II:a 23, sid 523) Enligt denna hade Schångborg blivit borta i franska kriget och skall efter berättelse genom döden aflidit i Jefär(?) i sistlidna januari månad (1814) och som bland fädernas fränder icke fants tillgång till jordägande förmyndare, utan allenast husmännen **Christen Andersson** i **Ybbarps** hus och afskedade husaren

Troed Ryberg i Lillaryds hus, den förre gift med den aflednas syster (Johanna Christina Johansdotter) och den sednare med dess moders syster, Bengta Svensdotter ....

I domboken hittade jag också två mål för tillsättning av förmyndare för barnen efter Hans Schångborgs död (N Åsbo Hd, HT 1814, A I:a 172, Förmyndare N^o16) och efter Bengta Eliasdotters död (N Åsbo Hd, HT 1822, A I:a 196, Förmyndare N^o19). I den senare hade Ryberg bytts ut som förmyndare mot **Jöns Eliasson** vilken var bror till Bengta.

Emedan afledne Inghyses etc Litt E som upplästes, och med anledning hvaraf Härads Rätten finner skäligt Ansökningen i så måtto bifalla, som må Christen Andersson och Jöns Eliasson för den omyndigas räkning af Capitalet uppbära 6 R^d B^{co} hvilken Summa Härads Rätten anser tillräcklig, hälst den omyndige redan uppnådt den ålder, att hon sjelf bör kunna till någon del bidraga till förskaffande af för henne mäst oumbärlige klädespersedlar, åliggandes det dock Sökanderne att med Förmyndarne Communicera så väl ansökningen, som detta Härads Rättens beslut; hvilka, i den händelse de deremot, hafva något att invända, äga, att sådant i laga ordning anföra.

Litt E

Emedan afledne Inghyses wise Constappelen Hans Schiångbergs och dess afledna hustrus Bengta Eliasdotters i Kiöppinge hus Efterlämnade omyndiga Dotter Bottela endast är 13 år gammall och Således ännu helt föga kan förtiena mera än Endast födan, och har förslititt de få gångkläder hon haft, och är således nu mera afblottad på nödiga gångkläder at hon icke kan Bärja sig för kiöld. I anledning däraf nödsakas wi Säsom des närmaste fränder Christen Andersson i Ybbarps hus gift med den omyndigas far syster, och inghyses Jöns Eliasson i Kiöppinge hus den omyndiges Mor Broder, ödmuikast anhålla at wällofl. TingsRätten Täcktes Bewillja och Tillåta oss deta är ofördröeligen upbära Nio R^d Åtta sk. Banco af Capitallet Samt den hittills ålöpnä Räntan af hela Capitallet, af den omyndigas Lagligen till förordnande förmyndare Jöns Pehrsson i Södranhult och Pähl Henricsson i Häljal Som under förvaltning innehafwa arfwegodset för hinne, Hella Capitallet Bestod Blodt i 31 R^d, 18 sk, 8

rst Banco då dät utkom, och har nu Endast utestådt i Infärligen 2 ° år, således är den ålöpnä Räntan där af så obetydelig at den icke kan lösa En Enda Betydelig Persedell till hinne, och änteligen är äfwen i förledigt år Redan upburit En R^d 16 sk. Banco där af till hiälp till kläder till hinne, och Ehuru wäll dät förmodeligen ålåg nemde förmyndare at i alla behofver och afseender Påse hinnes Bästa, Så förmoda de sig icke töra utlämna något mer af Räntan och än mindre af Capitallet utom Domstolens Bifall och Tillstånd, Ehuru wäll de Siälffwe förmodeligen Borde tillse den omyndige och afhiälpa des aldra nödigaste Behofwer antingen utom eller med vårt samråd Så länge hon Så underårig at hon icke kan förtiena sig nödiga gångkläder, I ödmuickhet afwackta wi wällofliga TingsRättens Rätwisa utlåtande här öfwer. Kiöppinge hus den 28de September 1822.

*Christen CA Andersson i Ybbarphus
Jöns JES Eliasson i Kiöppinge hus*

Här hade jag således av en ren tillfällighet funnit den ledtråd jag letat efter i många år. **Hans Schaumborg** (född ca 1780) och Johanna Christina var således syskon och döttrar till en Johan. De var sannolikt födda i Kristianstad eller Villands härad. Nu var det ”bara” att leta upp Hans föräldrar så hade jag sannolikt Johanna Christinas också. Jag visste nu också att morfadern hette Sven.

Nu gällde det att koncentrera sig på Hans. Han borde ha fötts eller bott i Kristianstad. Ur rullorna för Wendes artilleriregemente (via Skånes Knektregister, www.m.sgf) fick jag reda på att han 1799-05-29 skrevs på Nr 35 i Lifkompaniet och transporterades redan i oktober till Nr 6 i Tygmästarkompaniet. År 1805 var han kommanderad i Stralsund och 1807-11-25 utnämndes han till Lärfyrvärkare på Nr 34 med lön. Det fanns dock inga närmare uppgifter om födelseår eller föräldrar.

Eftersom jag var osäker på vilken församling de var födda i och det dessutom fanns flera församlingar i Kristianstad började jag med att se vad som fanns i Demografiska Databasen Södra Sverige (DDSS). Denna databas som kan nås via Internet www.ddss.se, är ett mycket bra och säkert hjälpmedel för de kyrkoböcker som är registrerade. Tyvärr är stora delar av Skåne ännu inte påbörjade.

Här hittade jag ett flertal personer som bar någon av de varianter av efternamnet som kunde vara aktuella. I de registrerade födelselängderna fanns tre familjer som fick barn i Kristianstad under 1800-talet.

* En **Schaumborg** utan förnamn och hans hustru **Elna** fick 1821 en son med namnet **Hans Bastian**.

* **Johan Conrad Schaumborg** och **Catarina Johanna Gyllenborg** fick flera barn på 1850-talet

* **Wilhelm Schaumborg** och **Elna Svensson** fick flera barn på 1870-talet.

Ovanstående tre par verkar också att ha gift sig i Kristianstad där den Schaumborg som fick en son 1821 sannolikt hette Niclas och var gift med Elna Håkansdotter.

I dödboken finns flera av de här omnämnda personerna varav två var särskilt intressanta: artilleristen Niclas som dog 1829 44 år gammal och mannen och hospitalshjonet S Schaumborg som dog 1826 i en ålder av 55-60 år. Den senare har jag ännu inte lyckats identifiera.

I samband med ett besök på Stadsarkivet i Malmö (MSA) i ett annat ärende gjorde jag också efterforskningar efter Schaumborg. Det kunde kanske finnas någon släkting vid garnisonen där. Genom att det på MSA finns flera utmärkta register till husförhörslängder och bouppteckningar kom jag snabbt fram till ett antal personer som kunde vara besläktade med Hans. De tillhörde nästan alla St. Petri eller Caroli församlingar och de flesta av dessa var födda i Malmö eller i södra Skåne efter 1810. Därmed kunde de knappast vara aktuella som syskon till Hans. Det fanns dock en som väckte mitt intresse: **Sven Hendrick Schångberg** som 1813-06-23 fick en dotter Christina Gustafva med sin trolovade handskmakaränka **Sophia Nordling född Larsdotter**. Enligt husförhörslängderna för St Petri var Schångberg född i Kristianstad den 6 januari eller februari 1781 och inflyttad från Karlshamn 1813. Dessutom fanns det upptaget en dotter **Johanna Eleonora** född 1807-07-29 i Karlshamn och inflyttad från Vånga 1819. Sven Hendrick kunde vara ytterligare ett syskon till Johanna Christina!

Vid nästa besök på LLA hittades Sven Henriks födelsenotis 1781-01-06 i Kristianstads garnisonsförsamling. Hans föräldrar var **Johan Conrad Schaumborg** och **Elna Svensdotter**.

Någon notis för de förmodade syskonen Johanna Christina och Hans kunde fortfarande inte spåras fastän jag också försökte använda de register som finns för vissa av Kristianstads husförhörslängder. Jag hade dock blivit ganska säker nu. Fadern hette Johan och modern Elna Svensdotter vilket stämde med att syskonens moster hette Bengta Svensdotter. Fortfarande hade jag dock inte hittat Johanna Christinas födelsenotis.

Fanns det några ledtrådar från Sven Hendricks tid i Karlshamn? Det visade sig att han varit handskmakare där och fått dottern Johanna Eleonora tillsammans med hustrun Ingrid Christina Tornström, född 1786. När paret gifte sig i april 1807 antecknas i husförhörslängden (Karlshamn A I:a 4 sid 122) ”pigan Bengta Olsdotter uti Östra Torp af Näsums församling protesterar emot Skånbergs giftermål med annan person”. Sven Hendricks hustru dog 1808 och han flyttade till Malmö 1813. Noteringarna i Karlshamns kyrkoböcker gav ingen antydan om syskonens föräldrar men en av faddrarna vid Johanna Eleonoras dop var handskmakargesällen **Niclas Schångberg**. Var detta ytterligare ett syskon?

Denne Niclas hade jag ju observerat tidigare i Kristianstad men inte gått vidare med. Det visade sig att han finns upptagen 9 gånger i registret för första husförhörslängden i garnisonsförsamlingen. I denna längd som omfattar åren 1811-1820 kan man följa Niclas tid som artillerist vid Wendes artilleriregimente. Han var kommenderad i Pommern 1812 och gift med **Elna Håkansdotter** som sades vara född i Vä 1781 eller 1783 – uppgifterna stämmer inte överens mellan noteringarna för olika år. För Niclas uppgavs att han var född 1874 i Vånga men datum var också där olika. Han hade flyttat från Vånga till Kristianstad 1808.

Niclas visade sig mycket riktigt vara född i Vånga 1784-09-10 (Vånga C:5) som son till *handtlangaren Conrad Schaumborg och Elna Svensdotter, Vånga 10*. Då var kanske Johanna Christina också född där? Mycket riktigt! Äntligen efter 30 års letande hade jag hittat min försvunna anmoder.

Den 8 januari 1787, döpt den 14, Johanna Christina, dotter af framlidne handtlangaren Conrad Schaumborg och hustru Elna Svensdotter i Vånga.

Observera att vid båda dessa barndop uppges fadern bara heta Conrad

och inte Johan! Därför är det inte underligt att jag inte tidigare förstätt att Johanna Christina Johansdotter var dotter till Conrad Schaumborg.

I samma längd finns också för år 1786 följande dödsnotis.

Johan Conrad Schaumborg handtlangare wid Artilleriet i Christianstad idkande Sämskmakar Profession i Wånga född 1755 d. 23 augusti af Hattmakaren Hans Bastian Schaumborg och hustru Engela Hoster (?) i Ronneby, gift med sin efterlämnade änka Elna Svensdotter på 9de året med hwilken han haft 3 söner, som ännu lefwa, sängliggande 6 dagar af hufvud och bröstverk, död den 28 juni och begrafven d. 2 juli.

I Ronneby C:5 fanns födelsenotisen för Johan Conrad men moderns efternamn är svårläst. Enligt husförhörslängderna 1753-1763 (Ronneby A I:a 1-3) fanns det ytterligare 4 barn i familjen men dessa var inte födda i Ronneby.

I efterhand, när man känner gåtans lösning, är det lätt att se hur man egentligen skulle ha gjort för att lösa problemet. Som jag misstänkte från början var Troed Ryberg och hans hustru Bengta Svensdotters släkttrelation till Johanna Christina Johansdotter avgörande. Troed och Bengta fick inte några barn och därmed kunde ju inte Johanna Christina eller hennes man Christen ha deltagit i några barndop i denna familj. Deras barnlöshet betydde å andra sidan att de inte hade några bröstarvingar. I Troeds bouppteckning (N Åsbo Hd, F II:a 46, Nr 263, 1838-01-15) upptas endast hans syster **Hanna Andersdotter** gift med **Lars Nilsson** i Ljungby som arvtagare, medan det i Bengtas (N Åsbo Hd, F II:a 35, Nr 67, 1828-04-14) finns intressantare uppgifter. Där uppges som sidoarvingar systemsönerna **Nicklas Siungberg**, konstapel vid Kongl. Artilleriet i Kristianstad, **Sven Siungberg**, handskmakare i Malmö, systerdottern, Johanna Johansdotter, gift med Christen Andersson i Ybbarpshus samt halvbroder dottern Hanna Nilsdotter, gift med Nils Jöransson i Kvidinge. I bouppteckningen hänvisas till ett testamente från 1805-10-16 där det sägs att att boet odelat skulle gå till änkemannen. Trots detta beslöt Troed att Bengtas systerdotter Johanna Christina och hennes man skulle få 1/3 av behållningen.

Jag hade tidigare inte sett några antydningar om Johanna Christinas

förfäder på moderns sida. Upplysningen att Bengta Svendsdöter var hennes moster hade inte lett någonstans innan jag hittade Bengtas bouppteckning. Bengtas halvbroders dotter Hanna Nilsdotter i Kvidinge borde vara dotter till en "hel-" eller "halv-" morbror till Johanna Christina. Det var bara till att gå igenom Kvidinge husförhörslängder för 1820. Hanna och hennes man Nils Jöransson bodde i ett kronogatehus på nr 3. De fanns där i den första husförhörslängden 1803 och Hanna uppgavs vara född 1760 i socknen. Det fanns också en inhyses "svärmoder, enkan Karna" som kunde vara Hannas mor. Mycket riktigt. Hannas föräldrar var **Nils Svensson** och **Karna Olofsdotter** som gifte sig 1752 i Kvidinge.

Nils Svensson borde vara halvbror till Elna och Bengta och alla tre var antagligen födda i Kvidinge. Eftersom de aktuella namnen var vanliga i Kvidinge gick det inte att direkt ta en

Nils Svensson "i högen" utan jag fick först kartlägga faddrarna vid Nils och Hannas barndop och gick sedan bakåt. Detta ledde till så småningom till **Sven Gunnarsson (Gundesson)** som bodde i Kärrarp och var gift med **Elna Persdotter** vilken dog 1741. I hennes bouppteckning (S Åsbo Hd F II:a, nr 277) upptas 7 barn varav Nils, född 1729, var ett. Sven gifte om sig 1743 med Boel Nilsdotter och bosatte sig i Kvidinge by. I detta äktenskap föddes 5 barn, bl.a. Elna 1750 och Bengta 1757. Faddrar, förmyndare och andra uppgifter för Sven Gunnarssons syskons, barns och barnbarns familjer bekräftar släktskapen.

Även om uppgifterna för Johanna Christina, hennes syskon och föräldrar stämmer väl överens måste jag nu göra fler kontroller i bouppteckningar och inflyttningslängder för att vara helt säker. Det finns också flera andra personer runt om i Skåne som kan tillhöra släkten. Vem var t.ex. Eleonora

Schaumberg som uppges vara född i Landskrona 1792, Jöns Schånberg som dog i Kvidinge 1742, 54 år gammal och det ovan omtalade hospitalshjonet S Schaumberg i Kristianstad.

Vissa uppgifter om de angivna personernas ålder stämmer inte helt överens med de uppgivna födelseåren. Detta är inte ovanligt och kan bero på skriv- eller läsfel i samband med flyttningar. Därför behöver jag göra ytterligare kontroller för att vara helt säker på alla släktrationer. Även om det kan ske mindre justeringar visar utredningen nyttan av att kartlägga hela familjen i sökandet efter en persons okända föräldrar.

(En översikten som visar släktrationerna mellan Johanna Christina Johansdotter och några av de personer som varit viktiga i utredningen kring hennes närmaste förfäder fick tyvärr inte plats i tidningen. Den finns i vår lokal och på vår hemsida. Red anm)

Oderljunga mölla

Möllan byggdes av handlare **Olof Möller** 1888-89. Möller hade köpt in fallrättigheten för fyra stycken skvaltkvarnar uppströms Bäljane å, och fick på detta vis en fallhöjd på c:a 5 meter. År 1896 köpte **Nils Åkesson** kvarnen och sedan dess har den varit i släktens ägo.

År 1974 gick det inte längre, det var inte lönsamt att driva kvarnen. Dock kan man mala både mjöl och kryddor

Oderljunga mölla

Foto: Sten Svensson

till husbehov. Det mesta mals i den lilla "möllan", en skalenlig modell av den stora, som Olle har konstruerat.

Kvarnen fungerar som sagt fortfarande, men det är bara som hobby och vid visningar, som den körs.

Oderljunga Mölla har fått ett andra liv, kanske ännu fler besökare idag än när lantbrukarna kom och lämnade sin säd resp. hämtade sitt mjöl.

Olle Åkesson funderade nämligen över, vad skulle det bli av kvarnen, när det inte fanns någon säd att mala.

Så fina byggnader i en sådan härlig omgivning, fick bara inte förfalla. Ett museum med saker från hembygden kunde nog intressera en del. Familjen Åkesson har byggt upp ett museum, som täcker en stor del av Oderljungas historia.

Här finnes den gamla *lanthandeln* nerlagd 1970, där man kan köpa t.ex. kryddor, malda i "minimöllan". Från *skolan*, *brandväret* och även från *banken*, nerlagd i november 1992 finns saker.

Banken, säger Olle, är den enda bank, som varit utsatt för rånförsök, efter att den lagts ner.

Kvarnägare Oderljunga Mölla.

Olof Möller	1888-1896
Nils Åkesson	1896-1928
Einar Åkesson	1928-1961
Olle Åkesson	1961-1999
Christer Åkesson	1999-

Förste kvarnägaren Olof Möller

”Militärligan” försökte sig på att råna Oderljunga Sparbank onsdagen den 27 januari 1993 kl. 11.00. De fick två överraskningar den dagen.

- Banken var nerlagd sedan nov. 1992!
- Polisen satt och väntade på dem!

Det var många rån, som blev upplklarade tack vare polisens utmärkta spaningsarbete.

Det mesta av materialet, som finns i museet är skänkt av personer, som besökt den gamla kvarnen.

Antal besök ökar år från år och 2004 har det varit c:a 5000 st. Totalt sedan starten har man haft besök av c:a 25.000 personer.

Olle Åkesson i lanthandeln
Foto: Sten Svensson

Möllan har öppet lörd.–sönd. kl. 13.00–17.00 från 1:e maj till 31:e aug., 20 kr kostar inträdet, men vill man erlägga 45 kr får man dessutom kaffe och kaka i den restaurerade logan.

Nuvarande ägarna Karin och Christer Åkesson hälsar via Olle Å. att visning kan ske på andra tider, men det måste då vara enligt överenskommelse.

Mer info. erhållas via:

www.oderljunga.nu

tel. 0435-32275, mobil 070-2532275,

fax: 0435-32353.

Ett mycket intressant utfyktsmål!

Sten

Källa:

Tidningsurklipp från Johan Larsson.

Samtal med Olle Åkesson.

Haisla-pågen Alfred Svensson – ett original i Källstorp

En uppfinnare som trodde fullt och fast på Bäckamannen, Skosnuan och Bäckhästen - det var Alfred Svensson, Haislapågen från Källstorp.

Han föddes den 1 januari 1874 i Källstorp, en liten by strax utanför Perstorp. Hans far, **Haisla-Sven Nilsson** f 1832-11-12 i Riseberga hade ett litet lantbruk på en 30 tunnland. Varför Sven fick tillnamnet Haisla vet jag inte.

Alfreds mor var **Bengta Larsdotter** f.1836-11-10 på Stockholmsgården, Perstorp. Bengtas föräldrar var hemmansåbon **Lars Pehrsson** f 1789-01-14 och **Hanna Nilsson** f 1800-03-24. De hade flera barn bl.a. **Bengt Larsson** f 1832-05-16 och **Eskil Larsson** f 1840-12-06.

Vagnmakare

Alfred fick lära till vagnmakare och när hans far dog tog han även över gården.

Haisla-pågen med sin hemgjorda moped
Foto: A Rosengren

Uppfinnare

Alfred var mycket intresserad av att tillverka olika saker. Han ordnade vattenkraft och vädermøllor som gav kraft till de egenhändigt gjorda snickerimaskinerna.

Han tillverkade olika instrument bl.a. flöjter, gitarrer och framförallt fioler. Bäckamannen eller Näcken hade lärt honom spela fiol. Det var Alfred fullt och fast övertygad om. Han hade hört honom i skogen vid Källstorp flera

gånger. Alfred trodde även på ”Skövsnuan”, som han kallade skogs-rået och Bäckhästen.

1964 gjorde folklivsforskaren Sven Pålsson en bandupptagning där Alfred berättar om detta.

Cykel

Perstorps första cykel byggde Alfred redan under 1890-talet. När han med stor möda hade lärt sig cykla så cyklade han till Perstorp. De som såg honom berättar att han ”kom som ett åskliknande Tordön”.

Eldsvådan

Alfred samlade på en massa saker som tyvärr förstördes vid en eldsvåda 1958 då hela hans hem brann ner. Inget kunde räddas, inte ens hans egentillverkade skridskor. Efter branden flyttade Alfred till ålderdomshemmet Häggalid.

Han avled 1965.

Lena RE

Källor: Tidningsartiklar ur NST Artikel med anledning av hans 90-årsdag, Perstorp Husf & Födde

Min andra släktresa till Tyskland

Av Anita Steiner

Våren 1991 gjorde jag och min son en släktforskarresa till den del av Tyskland som tidigare hade tillhört DDR. Jag berättade om denna resa i vårt släktblad och om hur vi då gått tillväga. (Åsbo Släktblad nr 3, 1991)

I dec 2003 fick jag möjlighet att göra ett nytt besök i byarna väster om Magdeburg där mina tyska anfäder levde. Särskilt byn Diesdorf där min farmor (**Berta Tullgren f. Siesing**) var född och döpt intresserade mig.

En helt ny by möter mig när jag för andra gången närmar mig Diesdorf. Redan den nya motorvägen runt Diesdorf in till Magdeburg visar att mycket hänt sedan 1991. Utanför Diesdorf finns nya moderna industribyggnader och hela byn var helt förvandlad. 1991 visade det sig omöjligt att ens köpa ett vykort eller något annat för en turist. Här fanns tyvärr bara förfallna byggnader.

Nu såg jag många nya hus, renoverade hus och flera affärshus med mataffär, apotek, järnhandel m m. Även fanns här nu hotell med restaurang. Kyrkan, som särskilt intresserade mig eftersom min farmors föräldrar vigts där, var nu färdigrestaurerad. Golvet var nytt med värmeslingor som man var särskilt stolt över. Förra gången låg det bitar av plastmattor som torftigt dolde cementgolvet. Likaså fanns nu nya fina kyrkstolar som ersatt de fula stålårsstolarna som funnits ända sedan andra världskriget då de gamla bänkarna förstördes.

1991 fick vi åka runt och besöka prästen i varje by, där någon anfader var född, för att få uppgifter. Varje församling hade hand om sina kyrkböcker ända från 1600-talet. När vi denna gång förberedde resan fann vi att det inte längre bodde någon präst i Diesdorf. En ny präst i församlingen bodde inne i Magdeburg.

*Diesdorfs kyrka
Foto: A Steiner*

Kyrkböckerna var filmade och fanns i ett arkiv i Magdeburg. Nu stötte vi på ett hinder. Arkivet var nytt och än så länge bara öppet en dag i veckan. Tyvärr inte någon av de tre dagar vi kunde stanna i Magdeburg på genomresa från Österrike. Men damen som skötte arkivet berättade att originalböckerna sänts tillbaka till sina hemförsamlingar sedan de filmats. Man ansåg att böckerna tillhörde församlingarna och inte arkivet i Magdeburg. Om samma regler gäller i hela Tyskland vet jag inte.

Damen i arkivet hjälpte oss emellertid och uppgav vilka personer i de olika byarna som numera har hand om böckerna. Kanske var dessa villiga att ta emot oss. Vi kontaktade tre präster och en kyrkligt aktiv pensionär, som alla var hjälpsamma och tog emot oss

i de olika församlingarna. En by missade vi eftersom de böckerna just höll på att filmas och inte fanns tillgängliga.

Ytterliga en generation bakåt fann jag i en av släktgrenarna, annars var det mest "kringuppgifter" på personerna jag redan hade namn på. Men varje puzzelbit ger ju mycket glädje.

Den stora behållningen var att se hur landsbygden förändrats i före detta DDR och också att veta att de mycket gamla kyrkböckerna nu tas om hand och filmas. Jag kände mig nästan skamsen när jag vände bladen i de gamla och mycket slitna originalböckerna. Hoppas att arkiven i framtiden får fler öppna dagar i veckan så om jag någon gång gör en ny resa kan sitta i Magdeburgs arkiv.

***

Altarstenen - värd ett besök

Altarstenen - Lena RE

Altarstenen är en stor, mäktig sten som står inne i skogen, mitt i gränsen mellan de fyra byarna Oderljunga, Harholma, Månstorp och Källstorp. Den är alldeles platt på ovansidan och man tror att den har varit offerplats för länge sedan.

Den gamla sägnen

Det finns en gammal berättelse om varför stenen fått namnet Altarstenen. I sep 1677, under snapphanefejden i trakten, väcktes **Morten Jörgensen-Odder** som var präst i Oderljunga av ett snapphaneband. De tvingade honom att följa med dem bunden på ryggen av en häst.

Snapphanarna förde honom till Altarstenen, men där lyckades prästen ta över kommandot och han höll en straffpredikan som gjorde att männen blev omvända. I gryningen sjöng de psalmer och fick nattvarden med stenen som altare.

Liknande berättelser förekommer på andra håll, så sanningsvärdet är nog diskutabelt. Den stora stenen är ändå värd ett besök.

Friluftsgudstjänster

1978 var **Hans Bernhard "HB" Hammar** präst i Perstorp-Oderljunga. Då startade första gången

traditionen att fira friluftsgudstjänst vid stenen med en präst som kom ridande längs skogsstigen fram till Altarstenen. Allt sedan dess har traditionen fortsatt. Ibland med en präst som har ridvana, men ibland inte. HB Hammar var en präst full av idéer. Han bodde i Örkelljunga och är bl.a. far till **KG Hammar**, ärkebiskopen.

Vägbeskrivning

Kör väg 108 från Perstorp mot Oderljunga. Strax innan Oderljunga står en skylt mot Månstorp, Altarstenen. Sväng höger och följ vägen ett par km. Väl där står en skylt Altarstenen 400 m.

Det är en stig som går rakt in i skogen, men den är väl markerad. Framme vid stenen står en tavla där du kan läsa snapphaneberättelsen.

Lena & Sten, text & bilder

Oderljangas sista snapphane

Hulta-Nisse var Oderljangas sista snapphane. Han hade sitt gömställe i Dalshultsskogen, men ingen visste var. Nisse smög sig fram och härjade och plundrade så folket i bygden var mycket uppretat.

Han levde i en koja tillsammans med sin bror **Jon** och **Sissela** som var en bonddotter som de tvingat att vara hushållerska åt dem.

En gång när Nisse kom hem var Sissela borta. Brodern hade gett henne lov att besöka sin bror i Bälunge. Nisse blev arg och trodde att hon skulle förråda dem.

När bönderna i Bälunge fick reda på att Sissela var där försökte de få henne att avslöja gömstället, men hon vågade inte öppet göra det. Hon strödde ärtor längs vägen hon gick och bönderna hittade kojans och omringade den.

När Hulta-Nisse upptäckte dem tog han sin långa jaktkniv och stötte den i Sisselas bröst. Sen sköt Nisse och Jon mot bönderna och sårade svårt bl.a. gästgivaren och Sisselas bror.

Dagen gick och ingen av bönderna vågade storma kojans. De hade inte väntat sig så blodigt motstånd. Några började viska om att Nisse var nog trollkunnig och att kulorna inte bet på honom.

Snapphanarna började få slut på kulor och krut. Då sköt Nisse sin bror för det hade han lovat honom och därefter stötte han upp dörren och rusade mot bönderna. De blev så förskräckta att de vek undan. Det var bara Torkel, en vettvilling som reagerade och han slog sin ekpåk över Nisses axel så att han föll.

Bönderna fångslade honom och förde honom till Bälunge by där han hängdes i den stora rönnen mellan Bälungesjön och den gamla landsvägen. Rönnen stod kvar ännu på 1870-talet.

Lena

Källa: Vilh. Torsson "Oderljangas sista snapphane"

Sockenstugan är lika värdefull nu som för hundra år sedan

Ni som inte har varit i **Kyrkhult** i den gamla **Sockenstugan** och letat efter personer i det förflutna, har gått miste om en mycket angenäm upplevelse. Det är inte bara mikrokorten, som förtjänar vår uppmärksamhet, utan även byggnaden vi sitter i, d.v.s. den gamla Sockenstugan.

Därför tog jag mig tid att intervjua **Christel Carlsson**, som var i tjänst, när vi var där den 12:e september.

Som sig bör ligger Sockenstugan mitt emot kyrkan i Kyrkhult. Den uppfördes år 1866-1867 av virke som blev över vid kyrkbygget 1865. Sockenstugan har genom åren varit skådeplats för många olika aktiviteter.

Kommunhus

Fram till renoveringen och tillbyggnaden år 1935 var Kommunsalen i den södra delen av bottenvåningen (till vänster när man kommer in). Salen flyttades då till andra våningen.

Kyrkväktarbostad

I sockenstugan var en tvårumslägenhet åt kyrkvaktmästaren inrymd. Denna lägenhet hyste också kyrksilvret i en järnbeslagen kista, fastbultad i golvet. Nycklarna till kistan förvarades av präst och kyrkvärd.

Skola

Från mitten av 1880-talet och ett par år framåt, samt mellan slutet av 1920-talet och fram till att Centralskolan byggdes i Kyrkhult år 1955, fanns det småskola i huset.

Bank

Kyrkhults Sparbank startade sin verksamhet år 1901, och fram till 1918 var banklokalerna till höger på

Förväntansfulla forskare utanför dörren Foto: Lena RE

bottenvåningen. Samma lokal som skolan hade, både före och efter.

Bibliotek

Kyrkhults sockenbibliotek startade i slutet av 1880-talet, och efter några år flyttade man in i Sockenstugan med 301 band. Fram till 1936 förvarades böckerna i ett par bokskåp i lilla Kommunsalen. 1953-1968 fanns biblioteket i "gamla banken".

Badhus och finka

Sockenstugan har även haft en tjänstebostad för barnmorskan i kommunen. I källaren har funnits två förvaringsceller, där Fjärdingsmannen kunde låsa in personer, som inte fick gå lösa, i varje fall inte just då... Där har också funnits en badinrättning under många år.

Forskarcentrum

Riksarkivet startade verksamheten år 1993, och årsskiftet 1996-1997 tog en stiftelse över driften. Denna stiftelse

sysslar även med andra projekt, som olika utvecklings- och EU-projekt, vilket innebär en del inkomster. För enbart den del, som vi släktforskare kommer i kontakt med, går med förlust. Enbart hyran av de c:a 1 miljon mikrokort, vilka är oss forskare till hjälp, kostar i hyra till Riksarkivet omkring 450 000 kronor per år. Avtalet med Riksarkivet går ut 2005, så efter det får vi se hur det blir. Chefen **Lars-Göran Ohlsson** hoppas naturligtvis på en fortsättning.

Stiftelsen sysselsätter idag 8 tjänster på årsbasis, och av dem ligger 3,5 tjänst på Forskarcentrum. Antal besökande släktforskare är c:a 3000 per år, men är något sjunkande. Naturligtvis vill Christel och hennes medarbetare att vi forskare ringer och bokar plats.

Nu i höst kommer man att ordna något man kallar "Midnattsforskning". Det kommer att vara öppet kl.08.00-24.00 två dagar i följd. Mat och logi kommer att ordnas för dem, som så önskar. Även avbrott för andra aktiviteter kommer att ordnas. Om intresset är positivt har man tänkt sig återkomma varje år.

Sten

Källa: Samtal med Lars-Göran Ohlsson, Christel Carlsson & Daniel Larsson

Tidningsartikel av Jan Ottosson 1979-04-05

Full aktivitet i forskarsalen

Foto: Lena RE

Årets vårutfärd - Åby museum

Ingrid Larsson visar oss muséet
Foto: Lena RE

Vårens aktiviteter avslutades den 12 maj på Åby Museum.

Trots att det var mindre än ett år sedan Åby Museum invigdes (28 september 2003), var det ett mycket välordnat museum, som Klippans Hembygdsförenings ordförande **Ingrid Larsson** hälsade oss välkomna till.

Vi var ganska många, som hörsammat inbjudan, så Ingrid Larsson delade in oss i två grupper med **Ingrid Olofsson** resp. **Ingrid Tann** som ciceroner.

Museibygnaden ligger idag i princip där det gamla Elfdalens Corps de Logi låg och består av två byggnader, en från F5 AB och en från Nortofta. Att det har varit en hel del problem vid uppförandet av museibygnaderna förstod vi av Ingrid Larssons beskrivning, av hur arbetet har gått till. För inte nog med att det skall vara en viss temperatur, det skall även vara rätt fuktighet i lokalerna. Men vem är väl bättre skickad att lösa de problemen, om inte vår f.d. byggnadsinsp. **Leif Svensson**, heder åt honom, och givetvis åt alla andra, som har ställt upp i detta stora arbete.

När vi kom upp på andra våningen, hittade vi en person i vit rock, som tycktes vara väldigt hemmastadd bakom ett bord med gamla "apoteksgrejer". Jomän..., nog var det **Barbro Andréll**,

Barbro Andréll tillverkar piller som man gjorde förr
Foto: Lena RE

som bl.a. visade oss hur det gick till att tillverka piller förr i tiden.

Åby Museum med tillhörande Hembygdsby är en mycket trevlig bekantskap.

Väl värt ett besök!

Sten

Höstens släktforskardag

Lördagen den 9 oktober träffades en 50-60 ivriga släktforskare på Studiegården 47:an. Årets tema var Våra kyrkor och kyrkogårdar. **Inger och Lena Nilsson** hade tillverkat stora fina planscher av vykort på kyrkor. Många passade på att söka på mikrokorten och på datorer i vår lokal på andra våningen. I den stora lokalen var olika antavlor uppsatta och anor byttes med varandra. Den nyinköpta lamineringsmaskinen demonstrerades. Det kommer att vara möjligt att plasta in i A4- eller A5-format när det är öppet i vår lokal.

Lena

Ingrid Tann & Gertrud Bergman diskuterar anor
Foto: Lena RE

Slakten Kierulff

I föregående nummer av *Åsbo Släktblad* hade vi en artikel om **Karl Anders Kierrulf**. Det fanns också med en liten fråga om slakten Kierrulf.

Ethel Pettersson i Ljungbyhed hörsammade denna fråga. I hennes anor finnes en gren Kierulff, men där stavas det **Kierulff**.

Denna släkt Kierulff kommer från en gren, som kallas **Christianssandlinien**, och en anfader hette **Peder Lauridsen Kierulff**. Peder Lauridsen K. blev 1668 fogde på Södermö, och var antagligen tidigare i offentlig tjänst i Bergen.

År 1678 skänkte han och hans hustru en målning till Borgunds kyrka, och år 1684 blev han rådman i **Christianssand**, där han dog 1693.

Denna intressanta Kierulffs-släkt kommer efter ett antal generationer till Danmark och sedan till Skåne. **Alvilda Kierulff** gifte sig med **Olle Ohlander (f. Pettersson)**, urmakare i Ljungbyhed och Ethels fars farbror.

Tack Ethel för Ditt bidrag.

Men hur kopplingen till prästslakten i Gråmanstorp ser ut, det vet vi fortfarande inte. Plats alltså för fler bidrag....!

Sten

Källa:

Kierulff, Christianssandslinien: lån av Ethel Pettersson. Samtal med Ethel Pettersson.

Laminering – ett roligt sätt att göra stora bilder

Ofta är gamla fotografier ganska små, ibland till och med mycket små. För att få mer glädje av fotot, kunna se vilka det är på fotot, se ansiktsuttryck m.m. gör jag en förstoring av bilden som jag sen plastar in, eller laminerar. Det blir inte lika bra som om du lämnar bilden till fotografen, men mycket billigare. Du kan ju även skriva ut med fotoutskrift på fotopapper i datorn, men det blir ändå ganska dyrt. Både det du skriver ut själv på fotopapper och det du laminerar är inte beständigt i många år, så är det något du verkligen vill bevara så rekommenderar jag fotohandlaren. De laminerade bilderna är mer ett roligt sätt att titta på och visa bilder för släktingar. Lamineringen ger bilden en härlig lyster.

Förstoring

Jag behöver alltså en förstoring av bilden. Jag hörde av någon på släktforskardagen att man kan få gjort en stor kopia på kommunen till en billig peng. Då behöver man ju inte ha en dator.

Digital bild

Jag använder datorn och skannar eller fotograferar av fotot med digital kamera. Om du fotograferar är det viktigt att du har bra ljus, helst dagsljus. Skannar du så ska du helst ha en bra skanner annars blir det ofta randigt när man förstorar mycket.

Om man vill och kan så kan man förbättra bilden i något fotoredigeringsprogram. Man kan ta bort

Lamineringsapparaten

repor och andra mindre skador. Det tar lite tid, men resultatet kan bli mycket bättre.

Utskrift

Bilden skriver jag ut på vanligt papper och med vanlig utskrift, inte fotoutskrift för jag tror att det tar mer färg.

Laminering

Därefter är det bara att starta lamineringsmaskinen. Vi har köpt in en till föreningen och den kan ni använda när det är öppet i vår lokal. Det tar cirka 15 minuter innan den är varm och då piper den. Lägg i den renklippta bilden i den dubbla plastfickan och för bara in den i maskinen. Precis när bilden kommer ut är den varm och om du lägger den på ett ojämnt underlag då blir den bubblig. Nu kan du klippa bort överflödigt plast, men klipp inte för nära. Det måste vara ett par mm kvar annars släpper det i hörnen.

Du kan ju även laminera andra saker, din antavla eller något annat. Vi har plast för A4 och A5 laminering. Fråga mig gärna om du är osäker!

Lena Ringbrant Ekelund

Nyheter i arkivet

- **Avskrifter av födda, vigda och döda 1732 - 1922, samt In och utflyttade 1732 - 1991** i Skånes Fagerhult. Pärmar skänkta av **Gert Ljunggren**.
- **Släktforskarnas årsbok 2004**
- **Svensk Amerikanskt** av Ulf Beijbom
Svenskarna i Winnipeg av Lars Ljungmark
2 böcker skänkta av **Ingrid Tann**
- **Konfirmander i Gråmanstorp**, foto och bilder av kyrkor och konfirmander. Pärm skänkt av **Ingrid Tann**.
- **Oderljunga sockens Sparbank**, minnesskrift av John Sundberg. Pärm skänkt av **Bengt Johansson**.

Sockenfaddrar

Följande sockenfaddrar har vi redan nu. Vi har flera socknar som söker faddrar. Anmäl ditt intresse!

- Fagerhult** Gert Ljunggren tel 0435-52928
- Färingtofta & Stenestad** Ethel Pettersson
tel 0435 - 440826
- M Ljungby, Tåstarp, Össjö & Tåssjö** Britt Bengtsson
tel 0431-20764 brittbgen@ektv.nu
- Oderljunga** Birgit Nilsson tel 0435-32079
birgit_nilsson@msn.com
- Riseberga** Barbro Andréll tel 0435-14734
barbro@asbo-gen.com
- Vedby** Hjördis Nilsson tel 0435-23046
hjordis.nilsson@klippan.se
- V Sönnarslöv** Stina Nilsson tel 0435-711114
stina64@telia.com
- Örkelljunga** Knut Kjellsson tel 0435-544 34

Hemsidan - Projektet "Svenska Kyrkor"

Nu drar vi igång det största projektet på hemsidan sedan starten, nämligen Svenska kyrkor. Om allt faller väl ut kommer vi att katalogisera alla svenska kyrkor från söder till norr.

Vi kommer att börja med Skåne och jobba oss vidare i landet. Med Svenska kyrkor menar vi kyrkor inom Svenska kyrkan som ingår eller har ingått i en församling inom eller utom Sveriges gränser. Vi kommer således inte i detta skede att ta med t.ex. kyrkplatser, kyrkoruiner, sjukhuskyrkor o.s.v. Om man inte har tillgång till en dator, kan man använda föreningens datorer, eller skicka sitt bidrag till föreningen via normal postgång.

För att minska arbetsbelastningen på projektansvariga föredrar vi att man i allra möjligaste mån utnyttjar formuläret på hemsidan och i andra hand av normal postgång. Projektet är öppet för alla som vill hjälpa till, eller rättare sagt vi behöver all hjälp vi kan få för att ro detta projekt i hamn.

Så här går det till för att hjälpa till i projektet via hemsidan. Det enklaste sättet att se vilka objekt som är färdiga, eller som det fattas material till, är att:

1. Klicka på länken "Lista kyrkorna alfabetisk".

Du kommer nu att se att bakom varje namn finns en "indikator" som är grön eller röd. Där färgen är grön har vi allt material vi behöver, men där färgen är röd finns det fortfarande material att komplettera med.

2. Klicka på ett namn i listan med en indikator som är röd. Du får nu fram en pop-up ruta med alla uppgifter som till dags datum är inmatade om objektet, samt en lätt översikt över vad som saknas. Du skall nu ta ställning till ett av två alternativ:

a. Ditt material skall bara användas på föreningens hemsida.

b. Ditt material får användas båda på föreningens hemsida och en medieproduktion.

När du har gjort ditt val -

3. Klicka på "Jag har fler uppgifter om .....hemsida. Eller Klicka på "Jag har fler uppgifter om .....medieproduktion. Du kommer nu till ett inmatningsformulär där du kan skriva in dina upplysningar. Alla fält med ett asterikstecken (*) som inte redan har text, måste ifyllas. När du har skrivit in de upplysningar som du ville dela med dig av måste du kryssa i rutan längst nere i formuläret. Observera här att om man bifogat en bild som är för stor (över 300kB), så kommer formuläret ändå att gå iväg, fast utan bild. När detta är gjort behöver du bara

4. Klicka på "Skicka"

Nu skickas formuläret till föreningen för genomgång och granskning och när det är klart och godkänt kommer upplysningarna att bli publicerade på föreningens hemsida.

De uppgifter vi behöver är:

Uppgifter om avsändaren:

Namn, Adress, Postnr., Ort.

Placering om kyrkan ligger inom Sveriges gränser:

Kyrkans namn, byggnadstyp (kyrka, sjömanskyrka, småkyrka m.m.), län, kommun, socken, landskap, stift, kontrakt, pastorat, församling, härad & byggnadsår.

Placering om kyrkan ligger utom Sveriges gränser:

Kyrkans namn, byggnadstyp (kyrka, sjömanskyrka, småkyrka m.m.), land, område/provins/stat, stad & byggnadsår

Beskrivning:

Beskrivning av kyrkan, vem som författat beskrivningen av kyrkan, eventuell e-mailadress till den som författat beskrivningen av kyrkan, **om beskrivningen av kyrkan får laddas ner och användas i privat, ej komersiell, forskning utan att fråga copyrightsinnhavaren** (endast om beskrivning medföljer).

Fotografi:

Fotografi av kyrkan, fotografens namn, eventuell e-mailadress till fotografen, kyrkans byggnadsår, **om fotografi får laddas ner och användas i privat, ej komersiell, forskning utan att fråga copyrightsinnhavaren** (endast om fotografi medföljer).

Kyrkans personal

Series Pastorum (präster genom tiderna)

Series aeditumus (klockare genom tiderna)

De uppgifter som står med fet stil är de som minst behövs för att publicera ditt bidrag.

Om du skickar in dessa uppgifter via vanlig postgång måste du också skriva om du godkänner att vi får publicera dessa uppgifter på hemsidan eller hemsidan och medieproduktion.

Vi förutsätter att samtliga bidragslämnare följer copyrightlagen.

Kort om Copyright och bilder:

1. Om bilden är "ett konstnärligt verk" (dvs. arrangerade bilder i konstnärligt syfte, författarens anm.) ägs den av fotografen till dennas död och efter det av arvingarna i 70 år. Fotografier på kyrkor är INTE konstnärliga verk!

2. En bild som inte är "konstnärligt verk" har en copyright-tid på 70 år i Sverige.

Kort om Copyright och text:

Får jag använda citat ur en text?

Ja, om det är ett kort citat och om källan anges. Här gäller att citatet ska vara korrekt återgivet och endast i den omfattning som god sed kräver och som motiveras av ändamålet. Däremot kan man inte inom ramen för citaträtten vidarebefordra någon annans text som ett självständigt inlägg i det egna arbetet - jfr § 11 och 22 i Upphovsrättslagen. Om ni skriver en egen text, slipper ni alla problem om upphovsrättslagen

Webmästarna

